

Bruxelles, den 11. december 2008
S407/08

Rapport om gennemførelsen af den europæiske sikkerhedsstrategi

- At skabe sikkerhed i en verden i forandring -

Resumé

Fem år efter vedtagelsen af den europæiske sikkerhedsstrategi hviler der et større ansvar på Den Europæiske Union end nogensinde før i dens historie.

EU er fortsat en stabilitetsskabende faktor. Udvidelsen har betydet udbredelse af demokrati og velstand på vores kontinent. Balkanlandene undergår en ændring til det bedre. Vores naboskabspolitik har skabt en solid ramme for forbindelserne med vores partnere i syd og mod øst, nu med en ny dimension i kraft af Middelhavsunionen og det østlige partnerskab. Siden 2003 har EU i stadig højere grad gjort en forskel ved at tage fat på tackling af kriser og konflikter i f.eks. Afghanistan og Georgien.

Alligevel står Europa her tyve år efter den kolde krig over for stadig mere komplekse trusler og udfordringer.

Konflikter i Mellemøsten og andre steder i verden er stadig ikke blevet løst, andre er blusset op, også i vores naboområde. Staters sammenbrud påvirker vores sikkerhed via kriminalitet, ulovlig indvandring og senest pirateri. Terrorisme og organiseret kriminalitet har udviklet sig med nye trusler, også inden for vores egne samfund. Det iranske atomprogram er kommet betydeligt længere og udgør en fare for stabiliteten i regionen og for hele ikke-sprednings-systemet.

Globaliseringen har ført nye muligheder med sig. Høj vækst i udviklingslandene har med Kina i spidsen løftet millioner ud af fattigdom. Men globaliseringen har også gjort truslerne mere komplekse og indbyrdes forbundne. Hovedpulsårerne i vores samfund - såsom informationssystemer og energiforsyninger - er mere sårbare. Global opvarmning og miljøforringelse er ved at ændre vores planets udseende. Globaliseringen fremskynder desuden ændringer i magtforhold og tydeliggør forskelle mellem værdiopfattelser. Den seneste finansielle turbulens har rystet både de udviklede økonomier og udviklingsøkonomierne.

Europa vil leve op til disse nye udfordringer, således som vi har gjort det før.

Ved hjælp af en enestående vifte af instrumenter bidrager EU allerede til en mere sikker verden. Vi har arbejdet for at opbygge menneskers sikkerhed ved at reducere fattigdom og ulighed, fremme god regeringsførelse og menneskerettigheder, bidrage til udvikling og tackle de grundlæggende årsager til konflikter og usikkerhed. EU er fortsat den største donor for lande i nød. Et langsigtet engagement er nødvendigt for at opnå varig stabilisering.

I det seneste årti har den europæiske sikkerheds- og forsvarspolitik som en integrerende del af vores fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik indhøstet stadig flere erfaringer og fået større kapacitet med mere end 20 missioner deployeret som reaktion på kriser, lige fra post-tsunamifredsopbygning i Aceh til beskyttelse af flygtninge i Tchad.

Disse resultater er en følge af en klar europæisk tilgang til udenrigs- og sikkerhedspolitikken. Men der er ikke grund til at hvile på laurbærrene. For at sørge for vores egen sikkerhed og opfylde vores borgeres forventninger må vi være parate til at forme begivenhederne. Det vil sige, at vi må tænke mere strategisk og være mere effektive og synlige overalt i verden. Vi får størst succes, når vi sætter ind rettidigt og på en sammenhængende måde, bakket op af de rigtige kapaciteter og vedvarende støtte fra offentligheden.

Varige konfliktløsninger kræver, at alle de regionale aktører bindes sammen på grundlag af en fælles interesse i fred. Suveræne regeringer må tage ansvar for konsekvenserne af deres handlinger og løfte et fælles ansvar for at beskytte befolkningerne mod folkedrab, krigsforbrydelser, etnisk udrensning og forbrydelser mod menneskeheden.

Det er vigtigt, at landene overholder de grundlæggende principper i FN-pagten og OSCE-principperne og -forpligtelserne. Vi må gøre det klart, at respekten for staters suverænitet, uafhængighed og territoriale integritet samt princippet om fredelig konfliktløsning ikke kan diskuteres. Trusler og brug af militær magt må ikke få lov til at afgøre territoriale spørgsmål nogen steder.

På globalt plan må Europa føre an i fornyelsen af den multilaterale orden. FN er den højeste instans i det internationale system. Alt, hvad EU har gjort på sikkerhedsområdet, har været knyttet til FN's mål. Det nuværende tidspunkt er enestående for en fornyelse af multilateralismen i samarbejde med USA og vores partnere overalt i verden. For Europa forbliver det transatlantiske partnerskab et uerstatteligt grundlag baseret på en fælles historie og fælles ansvar. EU og NATO må uddybe deres strategiske partnerskab med henblik på bedre samarbejde om krisestyring.

EU har gjort væsentlige fremskridt i de seneste fem år. Vi er anerkendt som en vigtig bidrager til en bedre verden. Men på trods af alt det, der er opnået, er gennemførelsen af den europæiske sikkerhedsstrategi stadig en igangværende opgave. Hvis vi skal realisere vores fulde potentiale, skal vi være i stand til at *udrette endnu mere og være endnu mere konsekvente og aktive*.

Indledning

Det Europæiske Råd vedtog den europæiske sikkerhedsstrategi (ESS) i december 2003. For første gang opstillede det principper og satte klare mål for at fremme EU's sikkerhedsinteresser på grundlag af vores kerneværdier. Tilgangen deri er omfattende og er stadig fuldt ud relevant.

Denne rapport træder ikke i stedet for ESS, men styrker den. Den giver lejlighed til at undersøge, hvordan det er gået i praksis, og hvad der kan gøres for at forbedre gennemførelsen.

I. GLOBALE UDFORDRINGER OG HOVEDTRUSLER

ESS identificerede en række trusler mod og udfordringer for vores sikkerhedsinteresser. Fem år senere er disse ikke forsvundet: nogle er blevet mere betydningsfulde, og alle er blevet mere komplekse.

Spredning af masseødelæggelsesvåben

Spredning af masseødelæggelsesvåben fra både staters og terroristers side blev i ESS identificeret som "potentielt den største trussel mod vores sikkerhed". Denne risiko er øget inden for de seneste fem år, hvilket sætter de multilaterale rammer under pres. Mens Libyen har afviklet sit WMD-program, har Iran, og også Nordkorea, endnu ikke vundet det internationale samfunds tillid. Den sandsynlige genopblomstring af den civile atomkraft i de kommende tiår udgør også udfordringer for ikke-spredningssystemet, hvis den ikke ledsages af de rette sikkerhedsforanstaltninger.

EU har været meget aktiv i multilaterale fora på baggrund af WMD-strategien, der blev vedtaget i 2003, og i forreste linje i den internationale indsats omkring Irans atomprogram. Strategien fremhæver forebyggelse ved at arbejde inden for rammerne af FN og multilaterale aftaler, ved at optræde som nøgledonor og ved at samarbejde med tredjelande og regionale organisationer om at styrke deres kapacitet til at forhindre spredning.

Vi bør videreføre denne tilgang med politiske og finansielle tiltag. Et vellykket resultat af NPT-gennemgangskonferencen i 2010 navnlig med henblik på at styrke ikke-spredningsregimet, er afgørende. Vi vil bestræbe os på at sikre, at denne konference på en afbalanceret, effektiv og konkret måde undersøger, hvordan man kan øge den internationale indsats mod spredning, fortsætte nedrustningen og sikre en ansvarlig udvikling af fredelige anvendelser af kerneenergi i de lande, der ønsker det.

Der er også behov for at arbejde mere med specifikke spørgsmål, herunder: EU-støtte til en multilateral tilgang til det nukleare brændselskredsløb; bekæmpelse af finansiering af spredning; foranstaltninger vedrørende biologisk miljø sikkerhed og biosikkerhed; standsning af spredning af fremføringsmidler, navnlig ballistiske missiler. Der bør indledes forhandlinger om en multilateral traktat om forbud mod produktion af fissilt materiale til fremstilling af kernevåben.

Terrorisme og organiseret kriminalitet

Terrorisme både i Europa og i verden som helhed udgør fortsat en alvorlig trussel mod vores livsgrundlag. Der har været angreb i Madrid og London, mens andre er blevet forpurret, og hjemmedyrkede grupper spiller en stadig større rolle på vores eget kontinent. Organiseret kriminalitet truer fortsat vores samfund, herunder handel med narkotika, mennesker og våben samt international svig og hvidvaskning af penge.

Siden 2003 har EU gjort fremskridt på begge disse områder ved hjælp af supplerende foranstaltninger inden for EU under Haagprogrammet fra 2004 og en ny strategi for de retlige og indre anliggendes eksterne dimension, der blev vedtaget i 2005. Disse instrumenter har gjort det lettere at foretage efterforskninger på tværs af grænser og at koordinere retsforfølgningen. EU's strategi til bekæmpelse af terrorisme, som også er fra 2005, bygger på overholdelse af menneskerettighederne og folkeretten. Den følger en firestrengt tilgang: forebyggelse af radikaliserings og rekruttering og de tilgrundliggende faktorer; beskyttelse af potentielle mål; forfølgelse af terrorister; og respons på eftervirkningerne af et angreb. Selv om nationale tiltag er af central betydning, har udnævnelsen af en antiterrorkoordinatør været et vigtigt skridt fremad på europæisk plan.

Vi har inden for EU gjort meget for at beskytte vores samfund mod terrorisme. Vi bør stramme koordineringsordningerne for håndtering af et større terrorangreb, navnlig hvis der anvendes kemiske, radiologiske og nukleare materialer samt materialer til biologisk terrorisme, på grundlag af eksisterende bestemmelser som f.eks. krisekoordinationsordningerne og civilbeskyttelsesordningen. Det er nødvendigt med yderligere arbejde med finansiering af terrorisme tillige med en effektiv og bred EU-politik vedrørende informationsdeling, der tager behørigt hensyn til beskyttelse af personoplysninger.

Vi skal også gøre mere for at bekæmpe radikaliserings og rekruttering ved at sætte ind over for ekstremistiske ideologier og tackle diskrimination. Interkulturel dialog spiller en vigtig rolle blandt andet via fora som "alliancen af civilisationer".

I forbindelse med organiseret kriminalitet bør eksisterende partnerskaber inden for vores naboer og nøglepartnere og inden for FN udbygges i forbindelse med spørgsmål som personers bevægelser, politisamarbejde og retligt samarbejde. Gennemførelsen af eksisterende FN-instrumenter vedrørende kriminalitet er afgørende. Vi bør yderligere styrke vores antiterrorpartnerskab med USA, herunder på området datadeling og -beskyttelse. Vi bør også styrke kapaciteten hos vores partnere i Sydøstasien, Afrika og vores sydlige naboer. EU bør støtte den multilaterale indsats, især i FN.

Vi skal forbedre den måde, hvorpå vi forener den interne og den eksterne dimension. Der er behov for bedre koordinering, gennemsigtighed og fleksibilitet på tværs af de forskellige organer på nationalt og europæisk plan. Det blev allerede fastlagt i ESS for fem år siden. Fremskridtene har været langsomme og ufuldstændige.

Sikkerhed på internettet

De moderne økonomier er meget afhængige af kritisk infrastruktur, herunder transport, kommunikation og energiforsyning, men også internettet. EU's strategi for et sikkert informationssamfund, der blev vedtaget i 2006, behandler internetbaseret kriminalitet. Angreb mod private eller offentlige it-systemer i EU's medlemsstater har imidlertid givet dette en ny dimension som et potentielt nyt økonomisk, politisk og militært våben.

Der er behov for yderligere arbejde på dette område med henblik på at udforske mulighederne for en bred EU-tilgang, øge bevidstheden og styrke det internationale samarbejde.

Energisikkerhed

Bekymringerne omkring energiafhængigheden er øget i løbet af de seneste fem år. Faldende produktion inden for Europa betyder, at op mod 75% af vores olie og gas i 2030 vil skulle importeres. Den vil komme fra et begrænset antal lande, hvoraf mange står over trusler mod deres stabilitet. Vi er derfor konfronteret med mange sikkerhedsudfordringer, der involverer alle medlemsstaters ansvar og solidaritet.

Vores respons skal være en EU-energipolitik, der kombinerer eksterne og interne dimensioner. Den fælles rapport fra den højtstående repræsentant og Kommissionen i juni 2006 opstiller hovedelementerne. Inden for Europa har vi brug for et mere samlet energimarked med større indbyrdes forbindelse, større vægt på de mest isolerede lande og krisemekanismer til at imødegå midlertidige forsyningsafbrydelser.

Større diversificering af brændsler, forsyningskilder og transitruiter er af afgørende betydning, og det gælder også god regeringsførelse, respekt for retssamfundet og investeringer i oprindelseslandene. EU's politik støtter disse mål gennem engagementet i Centralasien, Kaukasus og Afrika samt gennem det østlige partnerskab og Middelhavsunionen. Energi er en vigtig faktor i forbindelserne mellem EU og Rusland. Vores politik bør omhandle transitruiterne, herunder gennem Tyrkiet og Ukraine. Vi bør sammen med vores partnere, herunder Kina, Indien, Japan og USA, fremme vedvarende energi, lav-CO₂-teknologi og energieffektivitet tillige med gennemsigtige og velregulerede globale markeder.

Klimaændringer

I 2003 identificerede ESS allerede klimaændringernes betydning for sikkerheden. Fem år senere har dette udviklet sig til et nyt presserende spørgsmål. I marts 2008 forelagde den højtstående repræsentant og Kommissionen en rapport for Det Europæiske Råd, der beskrev klimaændringer som "en trusselsmultiplikator". Naturkatastrofer, miljøforringelse og konkurrence om ressourcerne skærper konflikter, navnlig i situationer med fattigdom og befolkningsvækst, med humanitære, sundhedsmæssige, politiske og sikkerhedsmæssige følger, herunder større migration. Klimaændringer kan også føre til stridigheder om handelsveje, havområder og ressourcer, der tidligere var utilgængelige.

Vi har styrket vores konfliktforebyggelse og krisestyring, men skal forbedre kapaciteterne i forbindelse med analyse og tidlig varsling. EU kan ikke gøre dette alene. Vi skal øge vores arbejde sammen med de lande, der er mest udsatte, ved at styrke deres kapacitet til at klare sig. Internationalt samarbejde med FN og regionale organisationer vil være af afgørende betydning.

II. OPBYGNING AF STABILITET I EUROPA OG UDENFOR

På vores kontinent er udvidelsen fortsat en stærk drivkraft for stabilitet, fred og reformer.

Forhandlingerne med Tyrkiet startede i 2005, og der er siden blevet åbnet en række kapitler. Der har været stadige, om end langsomme, fremskridt på det vestlige Balkan. Tiltrædelsesforhandlingerne med Kroatien er langt fremme. Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien har opnået kandidatstatus. Der er undertegnet stabiliserings- og associeringsaftaler med de øvrige lande på Vestbalkan. Serbien er tæt på at opfylde alle betingelser for at bevæge sig hen imod tættere forbindelser med EU. EU spiller fortsat en ledende rolle i Bosnien-Hercegovina, men trods fremskridt kræves der mere af de lokale politiske ledere for at overvinde blokeringen af reformer.

Vi deployerer EULEX, vores hidtil største civile ESFP-mission, i Kosovo og yder fortsat omfattende økonomisk støtte. I hele regionen er samarbejde og gode naboskabsforbindelser nødvendige.

Det er i vores interesse, at landene ved vores grænser har en god regeringsførelse. Den europæiske naboskabspolitik (ENP), der blev iværksat i 2004, understøtter denne proces. I øst deltager alle de berettigede lande undtagen Belarus, sammen med hvem vi nu tager skridt i den retning.

Med Ukraine er vi gået videre med en vidtrækkende associeringsaftale, der er tæt på at være færdigudformet. Vi vil snart indlede forhandlinger med Republikken Moldova om en lignende aftale. Sortehavssynergien er blevet iværksat for at supplere EU's bilaterale politikker i denne region af særlig betydning for Europa.

Der er opstået nye bekymringer over de såkaldte "fastfrosne konflikter" i vores østlige naboer. Situationen i Georgien vedrørende Abkhasien og Sydossetien er eskaleret og førte i august 2008 til en væbnet konflikt mellem Rusland og Georgien. EU ledede den internationale respons gennem mægling mellem parterne, humanitær bistand, en civil observatørmmission og omfattende finansiel støtte. Vores engagement vil fortsætte med EU som leder af Genèveprocessen. En mulig bilæggelse af den transdnestrisk konflikt har fået ny fremdrift gennem aktiv EU-deltagelse i 5+2-forhandlingsformatet og EU's grænsebistandsmission.

Middelhavet, der er et område af stor betydning og med store muligheder for Europa, stiller os stadig over for komplekse udfordringer som f.eks. utilstrækkelige politiske reformer og ulovlig migration. EU og flere middelhavspartnere, bl.a. Israel og Marokko, arbejder på at uddybe deres bilaterale forbindelser. ENP har styrket reformer, der oprindeligt startede under Barcelonaprocessen i 1995, men regionale konflikter kombineret med stigende radikaliseringsår stadig ustabilitet.

EU har spillet en central rolle i bestræbelserne på at nå til en løsning i Mellemøsten i kraft af sin rolle i Kvartetten og samarbejdet med Israel og Den Palæstinensiske Myndighed, med Den Arabiske Liga og med andre regionale partnere. EU er fuldt ud engageret i Annapolisprocessen med henblik på en tostatsløsning og bidrager med vedvarende økonomisk og budgetmæssig støtte til Den Palæstinensiske Myndighed og kapacitetsopbygning, herunder gennem udsendelse af domstols-, politi- og grænseforvaltningsekspert på stedet. I Libanon udgør medlemsstaterne ryggraden i FN's fredsbevarende styrke, UNIFIL. I Irak har EU støttet den politiske proces, genopbygningen og retsstaten, bl.a. gennem EUJUST LEX-missionen.

Siden 2003 har Iran været en voksende kilde til bekymring. Det iranske atomprogram har været genstand for flere på hinanden følgende resolutioner i FN's Sikkerhedsråd og IAEA. Udviklingen af en nuklear militær kapacitet vil være en trussel mod EU's sikkerhed, der ikke kan accepteres. EU har ført en tosporet tilgang, der har kombineret dialog og øget pres, sammen med USA, Kina og Rusland. Den højtstående repræsentant har givet Iran et vidtrækkende tilbud om, hvordan det kan genopbygge tilliden og engagementet hos det internationale samfund. Hvis atomkraftprogrammet i stedet går videre, vokser behovet for supplerende foranstaltninger til støtte for FN-processen. Samtidig må vi arbejde sammen med regionale lande, herunder Golfstaterne, på at opbygge regional sikkerhed.

ESS erkender, at Europa har sikkerhedsinteresser langt ud over sine umiddelbare naboer. I den forbindelse giver Afghanistan anledning til særlig bekymring. Europa har et langsigtet engagement i at skabe stabilitet. EU's medlemsstater yder et stort bidrag til NATO-missionen, og EU har engageret sig i regeringsførelse og udvikling på alle niveauer. EU-politimissionen bliver udvidet. Disse bestræbelser vil mislykkes, hvis ikke der er fuldt afghansk ejerskab og støtte fra nabolandene: navnlig Pakistan, men også Indien, Centralasien og Iran. Forbedrede udsigter til gode forbindelser mellem Indien og Pakistan i de senere år har været et positivt element i den strategiske balance.

Sammenhængen mellem sikkerhed og udvikling

Som det er erkendt i den europæiske sikkerhedsstrategi og den europæiske konsensus om udvikling fra 2005, er bæredygtig udvikling ikke mulig uden fred og sikkerhed, og uden udvikling og fattigdomsudryddelse vil der ikke kunne opnås varig fred. Trusler mod folkesundheden, navnlig pandemier, underminerer yderligere udviklingsprocessen. Menneskerettighederne er en grundlæggende del af regnestykket. I mange konflikt- eller postkonfliktområder må vi tage fat på den forfærdende anvendelse af seksuel vold som et intimiderings- og terrorvåben. En effektiv gennemførelse af UNSCR 1820 om seksuel vold i væbnede konflikter er meget vigtig.

Konflikter er ofte forbundet med skrøbelige stater. Lande som Somalia er fanget i en ond cirkel af svag regeringsførelse og tilbagevendende konflikter. Vi har tilstræbt at bryde dette både gennem udviklingsbistand og foranstaltninger til at sikre øget sikkerhed. Reform af sikkerhedssektoren og afvæbning, demobilisering og reintegration er et centralt element i postkonfliktstabilisering og -genopbygning og har været i fokus for vores missioner i Guinea-Bissau og Den Demokratiske Republik Congo. Dette er mest vellykket, når det sker i partnerskab med det internationale samfund og lokale interessenter.

Skånselsløs udnyttelse af naturressourcer er ofte en underliggende årsag til konflikt. Vand og råvarer giver anledning til stigende spændinger, der kræver multilaterale løsninger. Kimberleyprocessen og transparensinitiativet, The Extractive Industries Transparency Initiative, tilbyder en innovativ model til løsning af dette problem.

Pirateri

ESS fremhævede pirateri som en ny dimension af organiseret kriminalitet. Det er også en følge af statssammenbrud. Verdensøkonomien er afhængig af søruter til 90% af handelen. Pirateri i Det Indiske Ocean og Adenbugten har gjort dette spørgsmål mere presserende i de seneste måneder og har påvirket leveringen af humanitær bistand til Somalia. EU har reageret, bl.a. med Atalanta, vores første ESFP-mission til søs, for at forhindre pirateri ud for Somalias kyst sammen med berørte lande og andre internationale aktører, herunder NATO.

Håndvåben og lette våben (SALW), klyngeammunition og landminer

Det Europæiske Råd vedtog i 2005 EU-strategien for bekæmpelse af ulovlig ophobning af og handel med håndvåben og lette våben (SALW) samt ammunition hertil. I forbindelse med gennemførelsen af denne strategi støtter EU FN's handlingsprogram på området. EU vil fortsætte med at udvikle aktiviteter, der skal bekæmpe truslerne fra ulovlige SALW.

EU har kraftigt støttet tanken om en international våbenhandelstraktat og har besluttet at støtte processen frem til traktatens vedtagelse. EU er også en vigtig donor i indsatsen mod miner. Det har aktivt støttet og fremmet Ottawakonventionen om forbud mod personelminer overalt i verden. Oslokonventionen om klyngeammunition, som der blev opnået enighed om i Dublin i maj 2008, er et vigtigt skridt i retning af at sætte ind mod de humanitære problemer, som denne form for ammunition forårsager, og som giver anledning til alvorlige bekymringer hos samtlige EU's medlemsstater. Vedtagelsen af en protokol i FN-regi om denne type ammunition, der inddrager alle de store militærmagter, ville være et betydningsfuldt skridt fremad.

III. EUROPA I EN VERDEN I FORANDRING

For at imødegå ændringerne i sikkerhedsmiljøet er vi nødt til at have større gennemslagskraft, hos os selv, i vores naboer og i hele verden.

A. Et mere effektivt og funktionsdueligt Europa

Vores kapacitet til at imødegå udfordringerne har udviklet sig gennem de seneste fem år og skal fortsætte hermed. Vi må forstærke vores egen sammenhængskraft gennem bedre institutionel koordination og en mere strategisk beslutningstagning. Lissabontraktatens bestemmelser giver nogle rammer for at opnå dette.

Det centrale element i vores tilgang skal være at sætte ind på et tidligt tidspunkt for at forhindre, at trusler udvikler sig til kilder til konflikt. Fredopbygning og langsigtet fattigdomsreduktion er afgørende forudsætninger herfor. Hver enkelt situation kræver en sammenhængende anvendelse af vores instrumenter, herunder politiske og diplomatiske instrumenter, udviklingsinstrumenter, humanitære instrumenter, krisereaktionsinstrumenter og instrumenter i forbindelse med økonomisk samarbejde og handelssamarbejde samt inden for civil og militær krisestyring. Vi bør også udvide vores kapacitet til dialog og mægling. EU's særlige repræsentanter gør EU's indflydelse gældende i en række konfliktramte regioner. Civilsamfundet og ngo'erne kan spille en afgørende rolle som aktører og partnere. Vores valgobservatørmissioner under ledelse af medlemmer af Europa-Parlamentet yder også et vigtigt bidrag.

ESFP's succes som en integrerende del af vores fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik afspejles af, at der er en stigende efterspørgsel efter vores bistand. Vores mission i Georgien har vist, hvad der kan opnås, når vi handler samlet med den fornødne politiske vilje. Men jo mere komplekse de udfordringer, vi står over for, er, jo mere fleksible må vi være. Det er nødvendigt, at vi prioriterer vores engagementer i overensstemmelse med ressourcerne. Kampgrupperne og de civile reaktionshold har forbedret vores kapacitet til at reagere hurtigt.

Passende og effektive kommandostrukturer og hovedkvarterkapacitet er nøglen hertil. Vores evne til at kombinere civil og militær ekspertise fra det tidspunkt, hvor en mission udtænkes, over planlægningsfasen til gennemførelsen skal forstærkes. Vi er i færd med at udvikle dette aspekt af ESFP ved at etablere de relevante administrative strukturer, finansieringsmekanismer og systemer. Der er også mulighed for at forbedre uddannelsen på grundlag af Det Europæiske Sikkerheds- og Forsvarsakademi og det nye europæiske initiativ til udveksling af unge officerer, inspireret af Erasmus.

Det er nødvendigt, at vi fortsat integrerer menneskerettighedsspørgsmål i alle aktiviteterne på dette område, herunder ESFP-missionerne, gennem en menneskeorienteret tilgang, der er i overensstemmelse med konceptet om menneskers sikkerhed. EU har anerkendt kvinders rolle i forbindelse med fredsopbygning. Det er i den sammenhæng afgørende med en effektiv gennemførelse af FN's Sikkerhedsråds resolution 1325 om kvinder, fred og sikkerhed og resolution 1612 om børn i væbnede konflikter.

Til de civile missioner skal vi kunne mobilisere uddannet personale med en vifte af færdigheder og ekspertise, udsende det med kort varsel og holde det i indsatsområdet i en længere periode. Vi har brug for fuld interoperabilitet mellem de nationale kontingenter. Medlemsstaterne har til støtte herfor givet tilsagn om at udarbejde nationale strategier for at stille eksperter til rådighed og supplere dem med mere personale, der kan udsendes til missionsstøtte, herunder inden for budgetlægning og indkøb. Metoderne til fremskaffelse og indkøb af udstyr bør gøres mere effektive, så missionerne kan indsættes til tiden.

Til de militære missioner skal vi fortsætte med at forstærke vores indsats på kapacitetsområdet og det gensidige samarbejde og ordningerne for byrdefordeling. Erfaringen har vist, at det er nødvendigt at gøre mere, navnlig med hensyn til nøglekapacitet såsom strategisk lufttransport, helikoptere, rumbaserede aktiver og maritim overvågning (som der redegøres nærmere for i erklæringen om kapacitetsforstærkning). Denne indsats skal understøttes af en konkurrencedygtig og stærk forsvarsindustri i hele Europa med større investeringer i forskning og udvikling. Det Europæiske Forsvarsagentur har siden 2004 ført an i denne proces og bør fortsætte hermed.

B. Større engagement i forhold til vores naboer

Den europæiske naboskabspolitik har forstærket de enkelte bilaterale forbindelser med EU. Denne proces skal nu skabe regional integration.

Middelhavsunionen, der blev lanceret i juli 2008, giver en fornyet politisk impuls til at gå videre med dette sammen med vores sydlige partnere gennem en meget bred dagsorden, der også omfatter sikkerhed til søs, energi, vand og migration. Imødegåelse af sikkerhedstrusler som f.eks. terrorisme bliver et vigtigt led heri.

Det østlige partnerskab vil betyde en reel ændring i forbindelserne med vores naboer i øst, og vores politiske, økonomiske og handelsmæssige forbindelser vil blive væsentligt opgraderet. Målet er at styrke disse landes velstand og stabilitet og dermed EU's sikkerhed. Forslagene dækker en bred vifte af bilaterale og multilaterale samarbejdsområder, herunder energisikkerhed og personers frie bevægelser.

Varig stabilitet i vores naboer kræver en fortsat indsats fra EU's side sammen med FN, OSCE, USA og Rusland. Vores forbindelser med Rusland er blevet dårligere på grund af konflikten med Georgien. EU forventer, at Rusland opfylder sine forpligtelser på en måde, der genskaber den fornødne tillid. Vores partnerskab bør bygge på respekten for de fælles værdier, navnlig menneskerettigheder, demokrati og retsstatsforhold, markedsøkonomiske principper samt fælles interesser og mål.

Vi har brug for en vedholdende indsats med henblik på at håndtere konflikterne i Sydkaukasus, Republikken Moldova og mellem Israel og de arabiske stater. Både her og andre steder er det af afgørende betydning at involvere sig fuldt ud med USA. I hvert enkelt tilfælde skal en varig løsning bringe alle de regionale aktører sammen. Lande som Tyrkiet, Egypten, Jordan, Saudi-Arabien og Qatar har spillet en stadig vigtigere rolle i området, mens dette ikke har været tilfælde med Iran. EU har en særlig mulighed for at arbejde med Tyrkiet, bl.a. via alliancen af civilisationer.

C. Partnerskab for effektiv multilateralisme

I den europæiske sikkerhedsstrategi opfordres Europa til at bidrage til en mere effektiv multilateral verdensorden. Vi har siden 2003 styrket vores partnerskaber med henblik på at nå dette mål. Europas centrale partner på dette og andre områder er USA. De steder, hvor vi har arbejdet sammen, har EU og USA udrettet overordentlig meget til gavn for verden.

FN er den højeste instans i det internationale system. Alt, hvad EU har gjort på sikkerhedsområdet, har været knyttet til FN's mål. EU arbejder tæt sammen i centrale områder, herunder Kosovo, Afghanistan, DRC, Sudan/Darfur, Tchad og Somalia og har forbedret de institutionelle forbindelser i overensstemmelse med EU's og FN's fælles erklæring fra 2007. Vi støtter alle FN's seksten nuværende fredsbevarende operationer.

EU og NATO har arbejdet godt sammen på stedet i Balkan og Afghanistan, selv om der ikke er gjort fremskridt med hensyn til de formelle forbindelser. Vi bliver nødt til at styrke dette strategiske partnerskab, der tjener vores fælles sikkerhedsinteresser, med bedre operationelt samarbejde i fuld respekt for de enkelte organisationers selvstændige beslutningstagning og fortsat arbejde med de militære kapaciteter. Vi har siden 2003 uddybet vores forbindelser med OSCE, især i Georgien og Kosovo.

Vi har udvidet forbindelserne med Kina i væsentlig grad. Vi har tætte og langvarige bånd med Canada og Japan. Rusland er fortsat en vigtig partner i globale spørgsmål. Der er fortsat plads til at gøre en ekstra indsats i vores forbindelser med Indien. Forbindelserne med andre partnere, herunder Brasilien, Sydafrika og, inden for Europa, Norge og Schweiz, har fået større betydning siden 2003.

EU arbejder tættere sammen med regionale organisationer, og især Den Afrikanske Union. Gennem den fælles EU-Afrika-strategi støtter vi afrikanske kapacitetsforøgelse med hensyn til krisestyring, herunder regionale stand-by-styrker og tidlig varsling. Vi har uddybet forbindelserne med de centralasiatiske partnere gennem den strategi, der blev vedtaget i 2007, med en styrket politisk dialog og arbejde med spørgsmål som vand, energi, retsstatsprincippet og sikkerhed. Andre steder har EU udbygget sit engagement med ASEAN med hensyn til regionale spørgsmål såsom Burma, og med hensyn til SAARC og Latinamerika. Vores erfaringer giver EU en særlig rolle, når det drejer sig om at fremme regional integration. Hvor andre forsøger at efterligne os, i overensstemmelse med deres særlige omstændigheder, bør vi støtte dem.

Det internationale system, der blev skabt i slutningen af anden verdenskrig, er udsat fra pres på flere fronter. Der bliver sat spørgsmålstejn ved repræsentationen i de internationale institutioner. Legitimiteten og effektiviteten skal forbedres, og beslutningstagningen i multilaterale fora skal gøres mere effektiv. Dette indebærer, at flere beslutninger skal træffes i fællesskab og med inddragelse af andre parter. Stillet over for fælles problemer, er der ingen vej uden om fælles løsninger.

Nøgleprioriteter er klimaændringer og afslutning af Doha-runden inden for WTO. EU leder forhandlingerne om en ny international aftale om klimaændringer og skal bruge alle midler til at nå et ambitiøst resultat i København i 2009. Vi bør fortsætte reformen af FN-systemet, som blev indledt i 2005, og bevare Sikkerhedsrådets fremtrædende rolle og dets primære ansvar for at opretholde fred og sikkerhed i verden. Den Internationale Straffedomstol bør blive mere effektiv samtidig med, at EU skal gøre en bredere indsats for at fremme international retfærdighed og menneskerettighederne. Vi bliver nødt til at forme IMF og andre finansielle institutioner, så de afspejler de moderne realiteter. G8 bør omformes. Og vi bliver nødt til at fortsætte vores fælles indsats for at opfylde millenniumsudviklingsmålene.

Disse spørgsmål er grænseoverskridende og vedrører indenrigs- og udenrigspolitik i lige høj grad. Faktisk er de et billede på, hvordan suveræniteten i det enogtyvende århundrede mere end nogensinde medfører ansvar. Med hensyn til de centrale menneskerettigheder bør EU fortsætte med at fremme den enighed, der blev opnået på FN's verdensstopmøde i 2005, om at vi i fællesskab har ansvar for at beskytte befolkningerne mod folkemord, krigsforbrydelser, etnisk udrensning og forbrydelser mod menneskeheden.

Det er af afgørende betydning at opretholde offentlighedens støtte til vores globale engagement. I moderne demokratier, hvor medier og den offentlige mening har afgørende betydning for udformningen af politikken, er det vigtigt, at offentligheden støtter vores engagementer i udlandet. Vi udstationerer politi, juridiske eksperter og soldater i ustabile områder i hele verden. Det påhviler regeringerne, parlamenterne og EU-institutionerne at orientere om, hvordan dette bidrager til den indre sikkerhed.

For fem år siden fremsatte ESS en vision om, hvordan EU ville føre til en mere retfærdig, mere sikker og mere forenet verden. Vi er nået langt i den retning. Men verden omkring os ændrer sig hurtigt med nye trusler og ændringer i magtforholdene. Vi skal bygge et sikkert Europa i en bedre verden, og for at gøre dette skal vi selv gøre mere for at forme begivenhederne. Og vi skal gøre det nu.